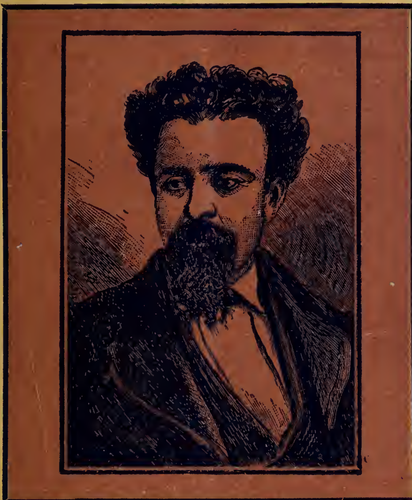

FREDERIC SOLER (Pitarra)

Els cantis de Vilafranca

Comedia en un acte

Bonavia i Duràn. - Impressors
Carrer Boquerta, 20. - Barcelona

ELS CANTIS DE VILAFRANCA

COMEDIA EN UN ACTE I EN VERS

ORIGINAL DE

FREDERIC SOLER HUBERT
(Serafí Pitarra)

Estrenada amb gran aplauso en el Teatre Català (Romea), la nít del 12 de Novembre de 1869.

SEGONA EDICIÓ

BARCELONA
CASA EDITORIAL DE TEATRE
BONAVIA I DURAN = Impressors = BOQUERIA, 20
1915

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
Gracia	*D.ª Balbina Pi*
Isidro.	*D. Lleó Fontova*
Tomàs.	- *Josep Clucellas*
Titos	- *Joan Bertrân*
Borni.	- *Iscle Soler*
Manel	- *Francesc Puig*
Cosme	- *Joaquim Pinós*
Toni	- *Joan Pi*
Pere	- *Artur Xatart*
Un Notari	- *N. N.*
Un Agutzil	- *N. N.*

Sis homes del Somatent

L'acció, en un poble de Catalunya.

ACTE ÚNIC

Un camp ocupat per una rajolería. Piles de maons i rajoles. A la dreta del fons un cobert montat sobre piles de maons. Feixines per seure i demés objectes propis.

ESCENA PRIMERA

MANEL, PERE, COSME, TONI *i treballadors*

(El primer, passejant al mig; els altres tres, fent maons, i els últims, uns garbellant, altres trasbalsant coses amb els carretonets i altres apilant maons. Aquest moviment plegarà sempre que no convingui.)

MANEL En tenint tots aquests llestos,
anèu a ajudâ en Rafel
i digueu-li que ha de coure
les teules per en Peret,
perque té l'obra parada
fà vuit dies, vé'l mal temps
i, si no cobreix, s'esposa
a fer-se li tot malbé
COSME ¿Però còm vols que a les quatre
ara pugui estâ això llest?
MANEL Estant-ho.
TONI ¿Però, còm?
MANEL Fent-ho.
COSME. ¿Però, qui?
MANEL Vosaltres tres.
TONI ¿I si no arribo?..
MANEL Arribar-hi.
TONI ¿I si no podèm?
MANEL Poder.
Per mí no hi ha rê impossible.
Quan es vol, per tot hi ha temps.

ESCENA II

Els mateixos i Isidro

Isidro ¡Ah, ah, ah! Sí. Aixís m'agrada,
que me'ls facis anar drets.
Manel Ca! Això si que us asseguro
que mai del mon ho farèm.
Isidro ¿I això?
Manel Perque les rejoles
s'han de fê ajupint-se...
Isidro ¡I bé!..
Manel I si anessim drets com dèieu,
veiam: ¿còm treballen?
Isidro Vés!
Que sempre tens de sê un plaga...
Manel ¿D'Egipte?
Isidro D'allà on tú ets.
Manel ¿I quin' hora duèu?
Isidro Les quatre.
Manel Doncs au, que aviat brenarèm.
Isidro Sí; ja he dit a la Gracieta
que sens falta us el portés.
Cosme ¿I ja sabèu que és dissapte?
Isidro Sí, home, sí... avui cobrèu.
Dissapte... avui .. si... oi... ara.
Avui farà anys que a les tres
entrava la Reina Amalia
amb Fernando.
Manel Aquí?
Isidro Ximplet.
A Barcelona
Manel Ah!
Isidro Jo era
un tap aixís, i al carrer
de Tantarantana, en Tano,
jo i tres o quatre nois més,
vem anar fent tamburelles
més de mig quart devant d'ell.
Manel ¿Devant de Fernando sèptim?
Isidro No, home; d'ell, del piquet
de la professó que'l duia.
Manel Ah! per çò, que al devant d'ell...
Isidro Oh! Si, el que's per nosaltres
el mateix ho hauríem fet.
Manel ¿I qué sabèu de la faccia?
Isidro ¿Dels carlins?
Manel Diu que n'hi ha cent
per la part de Vallirana.
Isidro Jo, fora dels dos gossets

del escombriaire, per ara,
no n'he vist ni'n sé cap més.

ESCENA III

Els mateixos i EL BORNI

BORNI ¡Hola, Isidro! (*Amb un canti de Vilafranca.*)
MANEL Llauradô.
ISIDRO No, que tinc forn de rejoles.
BORNI ¡Hola, nois!
MANEL Bé, deixa't d'*oles*
i a la teva obligació.
BORNI Es que vinc de buscar l'aigua
pe'ls que treballen allà. (*Seu.*)
ISIDRO Oh! ¡I que depressa hi va!
MANEL No; no tinguèu pô que caiga.
ISIDRO ¡No he vist mai res més gandul!
MANEL ¡No fa absolutament res!
BORNI Igual que en Cosme, tots tres
cada paraula un insult.
Mai faig res, i en tot el dia
no puc tenî un' hora quieta.
MANEL Oh! Es que tú en plantant porreta...
BORNI Si . porreta... xirivía.
ISIDRO Vejam, dona... dona'l canti
que beuré un trago.
BORNI (*Li dona; Isid. beu a galet*) Oi que és fresca
MANEL ¿I què sabs d'aquesta gresca?
BORNI ¿Dels carlins?
MANEL Sí.
BORNI No us espanti.
ISIDRO Mira, té, veus? m'hi mullat.
BORNI Com no bebèu bé a galet.
ISIDRO ¿Qué no hi bec bé?
BORNI No.
ISIDRO Ximplet!
¿No veus que és esbroquellat?
BORNI Bé... però... poseu-hi el dit;
mirèu jo. (*I beu molt alt i bé a galet.*)
ISIDRO ¡Vatúa al mon!
BORNI I si vull me'l tiro al front
i baixa pe'l nas, seguit.
MANEL I això que és borni.
ISIDRO Oh! ¡Si ell
tingués tots dos ulls!...
BORNI ¡Ca, ca!
¿Si amb un n'hi ha prou per mirâ,
perqué'n vull dos?
ISIDRO (*Rient.*) Vatuanell!
MANEL Ja veuràs... bé... deixèm bromes,

i, ja que tú'ls has trovat,
¿quants carlins son?

BORNI M'ha semblat
que foren uns dos cents homes.

ISIDRO ¿Vols dir?

BORNI Prou.

MANEL Vaja... ara vês.
I que no fem tant el vago.

BORNI Bé. (*Se'n va amb el canti. Cosme'l crida.*)

COSME Borni!

BORNI Què?

COSME Dom un trago.

BORNI Vaja! (*Ronsejant va a dar-li i Cosme beu.*)

PERE. Doncs diu que son més.

MANEL Què?

PERE. Els carlins La bugadera
els ha vist, fugint corrents,
i no diu, com tú, dos cents,
diu quatre cents, i ella hi era.

ISIDRO ¿I és de debò?

PERE. Els ha contat
i ella us ho dirà quan torni.

BORNI Bé; ¿sabs que és? que... com só borni,
no més n'he vist la meitat.

MANEL Ja, ja... això sí .. per fer riure...

ISIDRO No fà res més; per ço'l pago.
(*Borni pren el canti i se'n và, quan el criden.*)

TONI Tú! Fes-me'l favor d'un trago.
(*Borni torna enradera, li dona i Toni beu.*)

BORNI Ah!

MANEL Què?

BORNI ¿Sabèu quí va escriure?

MANEL Quí?

BORNI El canti de Vilafranca.

ISIDRO ¿I què diu? pobre minyó.

BORNI Que persegueix la facció

MANEL ¿I té valor?

ISIDRO No n'hi manca.
Mira, va al llit sense llum.

BORNI Doncs diu que ha fet una hassanya
com no s'ha vist mai a Espanya
i que farà molt rum rum.

MANEL Doncs ja ho sentirèm a dir.

ISIDRO ¡I a fè que antes era un vago!..
(*Borni ha près el canti i altra vegada se'nvà.*)

PERE. Tú! Fes me'l favor d'un trago

BORNI Vaja! (*Ja impacient li dona, i Pere bèu.*)

COSME Ah! noi . tens de sufrir

MANEL Oh! i com que ell vol fê'l burgès!

ISIDRO ¿Vas anâ a can Saladrigas?

BORNI Sí.

MANEL ¿I a l'hort?

ISIDRO ¿I a ca'l Artigas?
MANEL ¿I a can Llorens? *(Agobiant-lo.)*
BORNI A tots tres.
ISIDRO ¿I'ls vas donar bé 'ls recados?
BORNI Sí, home, sí; els recados rai.
MANEL Oh! Com que no'ls dones mai.
BORNI (Callèm per no tenî enfados)
(*Borni agafa'l canti que li torna en Pere i se'n và malhumorat.)*
MANEL Tú!
BORNI Què?
MANEL Un trago, bon minyó.
BORNI Vaja! ¿que ho hem pres per vici?
ISIDRO Ah! Fill; fés un sacrifici.
COSME Que sacrifici, el bribó;
sinó li agrada, que ho deixi.
Tampoc es bò per res més.
ISIDRO Ah! Això, sí; tampoc fas res.
BORNI (No tinguèu por que jo'm queixi.
Encara hi perdo)
MANEL *(Acabant de beure)* Té... Au.
Ves-los-ho a dû. *(Dant-li el canti)*
BORNI *(Sospesant el canti.)* Si... ¿El què?
MANEL L'aigua.
BORNI Si ja no hi ha rê.
TOTS ¡Ja, ja, ja, ja!
ISIDRO El babàu.
(Perque fa rajar el canti i no pot)
BORNI I ara a la font altre cop,
que és un quart lluny.
MANEL I depressa.
ISIDRO ¿La font és lluny, bona pessa?
BORNI No... No anant-hi, es molt aprop.
MANEL Vés, vés, vés... Tampoc fas res.
BORNI Oh! Això ja ho sé.
ISIDRO Desseguida.
MANEL Ah!
BORNI Què? *(Detenint-se)*
MANEL I de camí... la dida
que't dongui'ls motllos.
ISIDRO. I vès
de no entretenir-te massa. *(Borni se'n va)*
COSME Tú!
BORNI Què? *(Detenint-se.)*
COSME. Mira... de camí,
ja que no fas res aquí,
porta'l gec. *(Borni se'n va)*
PERE I, ja que's passa,
anant a la font, pel poble,
porta un llibret. *(Dant-li els quartos.)*
BORNI Al moment.
PERE I vés com un llamp.

BORNI Corrent. (*Se'n va.*)
TONI Borni!
BORNI Què?
TONI (*Donant-li quartos.*) Té; fes-ho en doble.
Ja que vas per câ l'Anglès
i't vé quasi de camí,
fes-me omplî'l botet de ví. (*Donant-li el bot*)
ISIDRO I pensi amb el de tots tres.
BORNI ¿Però si el ví és a Sant Pere
i el llibret és a Sant Pau...
¿Còm vé de camí?
MANEL ¡Au, au!
ISIDRO Que a n'allà en Rafel t'espera.
BORNI Però...
PERE Ei, tú, de regalècia.
BORNI Però...
COSME Ei tú; vull el gec nou.
BORNI Però...
TONI De setze.
BORNI Més ..
ISIDRO Prou!
¡Què diable tanta facècia!
MANEL Es clar; com que és un xicot
tant bagarro!
BORNI ¡Però, home!..
ISIDRO No fas res, i poca broma.
BORNI ¿Doncs, perquè m'ho feu fer tot?
MANEL ¿Ho veièu?
ISIDRO Què?
MANEL Encara crida
i tant gandul.
BORNI (*Desesperat.*) Jo?
ISIDRO Això.
No fa res.. i és remoló.
COSME. No fa rê... i se surt de mida.
TONI No fa res... i no vol creure.
MANEL No fa res... i encar s'esclama.

(*Borni volia respondre per a defensar-se, acada un dels versos que li han anat dient, mes, veient que no'l deixen entrar, a l últim diu desesperat i anant-se'n.*)

BORNI Res, res... ja ho veig: Cobra fama
i després clava't a geure. (*Se'n va.*)

ESCENA IV

Els mateixos, menys el BORNI

MANEL ¡Vaja un xicot més bagarro!
ISIDRO No he vist res més gandulot.
MANEL Teníeu raó del canti.

(*Reparant en aquest moment que, bebent, s'ha mullat.*)

Mirèu com m'he posat jo.

ISIDRO Sí; tens ventura que l'aigua
no taca gens, que si no...

MANEL ¿Sabèu què faré? Que'l trenquin
i que se'n compri un per tots.

ISIDRO Tú't gussdaràs de probar-ho.

MANEL ¿I per xò us posèu furiós?

ISIDRO I home... Es clar Allí hi ha'ls testos
d'un que ahî'l vâm comprar nou,
i aquest... de desde les festes
que's van fer pe'l Beat Oriol
que és aquí, comprat de l'avi,
s'ha esbroquellat, li han dat cops,
però res... ell sempre és canti.

MANEL Sinó que ho es sense broc.

ISIDRO Justament per xò no's trenca
estalviant-me'n un de nou,
i, com que és de Vilafranca,
té l'aigua fresca i és bò.

MANEL Ah! Sí; 'l que és per l'aigua fresca...

ISIDRO Ara és per lo que són bons;
però abans... com tinc la ganga
de que'm recordo de tot,
la broma que amb aquets cantis
he vist fer jo... ¡Vatüa'l món!
Primerament n'hi havía
uns que ja ara se'n fan pocs,
que teníen tot per sobre
besties com serps i dragons,
fets de la pasta del canti.
Deixaves tú lliure'l broc,
i... *guapamente*... bebíes
que ningú ha begut millor.
Però sens pensâ'l tapaves
per fê'l raig més prim i, *Adiós!*
les serps i els dragons rajaven
i't deixaven com un xop.

MANEL ¡Ja, ja, ja, ja!

ISIDRO Era una broma.
que'ns hi esqueixavem tots.
Desprès, quan algú's casava,
se'n trencaven vuit o nou.
Després va deixar de fer-se
i, ara no s'hi fà de bò
sinó que quan algún viudo
es casa per segón cop,
li fan esquellots trencant-n'hi
a davant d'ell, qui més pot.

MANEL Us recardèu d'unes coses...

ISIDRO Rê'm dés més pena que això.

MANEL Donques, ja que parlèm ara
de cantis, i ho portèu vós,

m'hauríeu de dî una cosa.
ISIDRO El que vulguis. Jo ho sé tot.
MANEL ¿Còm és que al noi de câ'n Vila, dient se Tomàs per bon nom, li tenen de dir «el canti de Vilafranca», per tot?
ISIDRO Ah! Això vé de que'l séu avi... és a dî'l séu avi, tots... són de Vilafranca; un día van venî a estâ aquí, i llavors, com que hi havíen els gitanos i els paus... ¡aquells tabalots!
MANEL Si, ja, ja; allò que cantaven: «Un Pau, dos Paus...»
ISIDRO Ah! Això
MANEL *No vayas tan aprisa ..*
ISIDRO *Que está nublado.*
MANEL Prou, prou.
ISIDRO Corrent doncs; ell allavores era dels paus, i com tots duien aquelles ermilles amb pavos reials aquí i flors i aquells gequets que hi portaven cotilla per ser bufons. Ell en portava, les noies van començâ a veure allò tant estremat. — ¡Ai que's trenca!— comença la una. — ¡Quin còs!— contesta l'altra. — Ni un canti d'aquells que hi ha tant bufons. —Canti m'has dit... Es repara. . Ja li van haver dit prou i entre l'un que li diu canti i l'altre, que per fer joc, sabent que és d'aquella terra, li afegeix desprès això, «el canti de Vilafranca» me li ha quedat per mal nom.
MANEL Vetaquí doncs perquè ara se m'ha posat tant bufó.
ISIDRO No ho fà pas per altra cosa.
MANEL ¿Volèu dir?
ISIDRO Vaja, home ¿i doncs? Quan el somatent va alçar-se per perseguir la facció i varem saber que'l Canti n'era capità, tots dos amb la Gracia, desseguida, vâm dir: — Ja anirà bufó. Perque ell tant sols per dû'l sabre i'l kempi amb aquells galons, manaría, no dic homes,

sinó fins soldats de plom.
MANEL ¿I creuríeu que és un home
que a mí no m'apiatxe molt?
ISIDRO Bé sembla prou bon subjecte.
MANEL Què us diré... semblar-ho... prou
Mes fà *mueques* a la Gracia
i jo li trencaré'l coll.
ISIDRO I bé, home, coses de joves.
MANEL No estic per joves bufons.

ESCENA V

Els mateixos i GRACIA

(*Portant, en un cistellet, el brenar tapat amb un tobalIó.*)
GRACIA Que Déu els guard.
ISIDRO Ah! La noia.
MANEL Que Déu la guard, bona pessa.
Sí que has vingut ben depressa.
GRACIA ¿Ja tens que dir-hi, baboia?
No ha pogut ser més aviat.
MANEL Poder.
GRACIA He estat ocupada.
MANEL No estar-hi.
GRACIA He fet la bugada.
MANEL No fer-la.
GRACIA Doncs s'ha acabat.
MANEL Quan hi ha ganes d'una cosa...
Però...
GRACIA Què?
MANEL No; res de nou.
GRACIA Però, home, si...
ISIDRO Vaja, prou.
Sembla la cançó enfadosa.
¿Què dús aquí per brenar?
GRACIA Una truiteta.
ISIDRO Encertada.
¿Què més?
GRACIA Tunyina esqueixada
i ensiam per acompanyar.
(*Cosme ha matxucat un paper i el tira a Gracieta.*)
MANEL Vaja, tú, que no tirèm.
TOTS ¡Ja, ja!
GRACIA Renyeu-lo.
ISIDRO I tú goses...
GRACIA Sempre inquieta i tira coses
quan ens veu que festejèm.
ISIDRO Ja veuràs, treu la minestra
i axís s'haurà acabat tot.
MANEL Ah! Això... treièu teca i bot
i s'ha acabat la palestra,

(La noia estén el toballó i's repensa.)

GRACIA — No. ¿Sabèu què podèm fer?
A n'aquí fà un sol que torra.
Val més a l'ombra. *(Se'n va.)*

COSME — Just.

ISIDRO — Corra.

MANEL — Posa-ho sota'l garrofer.

ESCENA VI

Els mateixos, menys GRACIA

ISIDRO — ¿No és vritat que és aixerida?

MANEL — Per mí potser massa i tot.

ISIDRO — Oh! I tè de ser-ho a la força
perque va venî a n'al món
en un dia, que jo't juro
que no has vist més tripijoc.
Al mateix punt que naixía...
¡Oh i que és ben cert! A les nou
del dia hu de Desembre
de l'any mil vuit cents...

MANEL — ¡Jo't toc!
Fins amb l'any, el día i l'hora.

ISIDRO — Com que'm recordo de tot.
El dia hu de Desembre
del vuitcents quaranta dos,
mentres Monjuic bombejava,
ella va venir al món.
Oh! i que m'he recordat sempre
que mentres trucava jo
a casa la llevadora...
la senyora Concepció,
una d'edat, que vivía
a la plaça de les cols...
l'has de coneixe per força.

MANEL — Bé, jo us diré, com que jo
mai he hagut de menester-la
per res del món.

ISIDRO — Jo tampoc.

MANEL — Doncs bé anaveu a buscar-la

ISIDRO — Era per la dòna.

MANEL — Ah!

ISIDRO — Doncs
veuràs que mentres trucava
et sento: — ¡Ara, ara, oh!
Et veig molta gent que corra,
altres saltant i fent vols,
altres que de cop s'ajeuen
i altres mirant com badocs.
Em ficso jo en els que miren,

com ells miro enlaire i... Noi!
Et veig al mig de la plaça,
baixant com un falsiot,
una bomba, que, veient-la,
n'hauríes dit tú, com jo,
que era que al cel escribien
i els queia aquí un topo gros.
Xi, xi, xi, xi... baixa... baixa...
baixa... baixa... baixa... i ¡pom!
Fa un clot a terra, s'hi fica,
aixeca runa i... xoxof!
Els que més aprop hi eren
s'estiren tant llargs com són.
Les dónes, que ho veuen, criden,
s'esglaien i s'*acabó*.
Jo, a casa la llevadora,
premsat en un dels recons
que fà la porta, ni feia
més gruix que essent de cartró.
No he vist jamai un silenci
com el que teníem tots.
Els esperits dels rellotges
es sentíen: toc... tic... toc...
Que sens respirâ's pot viure,
és cert, allí ho veia jo.
Es dir que al caure la bomba
vâm quedar tant clavats tots
de la manera que estavem,
que, fòra d'un pobre gos,
que, tot remenant la qüa,
se la miravá allí aprop,
erem figures de cera
més que homes vius, sans i bons.
la bomba, al mig de la plaça,
com qui no veu res d'allò.
Xi, xi, xi, xi, amb l'espoleta,
que anava prenent el foc.
Jo veia com avençava
i em veia per moments mort.
Ja no més n'hi ha un gruix de duro,
ja un gruix de mig duro i prou,
ja sols un gruix de pesseta,
de mitja, d'un vint i dos.
Ai! Em senyo, dic un *credo*
i, quan ja veia'ls horrors
de la bomba reventada,
ella, igual que si allavors
volgués riure allí amb nosaltres,
comença així, apoc, apoc,
a moure's, moure's, es gronxa
i com un bolero sol,
tral·la, tral·la, tralarala,

fà *solo* de rigodons.
Pro de repent es para,
fà un xixi, xixi més gros,
i trilililililiro,
comença a fer giravols,
igual que una bailaruga
de les que's fan amb botons.
Jo, que ho veig, els ulls acluco,
es posa a abordar la 'l gos,
les dònes, que ho veuen, xisclen,
se'ns esglaien els minyons
i, tot plegat ¡pom! reventa
i perdo de vista'l món.
Torno en mí, miro a la plaça
i veig d'un cop els horrors:
Els cascos, saltant enlaire,
havíen mort un lloro gros,
un senyal de planxadora,
un escut d'un estanc nou,
un barret molt gros de llauna
del sombrerer del cantó,
la creu de la llevadora,
tots els vidres dels balcons,
unes vassines de mostra,
quatre aucells i un esquirol.
Morts, ni un; ni una desgracia;
els cascos, tots, enrenou,
la gent, ballant uns amb altres,
els més, cridant-se per tot,
les dònes, per les finestres,
els seus marits pe'ls balcons,
els nois, jugant, com ja feien,
i el que més content de tots
ho va veure amb alegría
va ser l'apotecariot,
que, sols d'aigua naf, calculen
que va arribâ a secâ'l pou.

ISIDRO Si que, *amigo,* si a mí'm passa
ne faig prometensa i tot.

ISIDRO ¡I vols que no ho fessim, plaga!

MANEL Ah! ¿Es a dir que vau fer-ho?

ISIDRO I doncs.
Vem anâ a la Bonanova
a fê un brenar... de lo bò.

MANEL Oh! Brenar! Jo vull dî un ciri.

ISIDRO I brenar i ciri i tot.
I fins vem fer fé un ex-voto
que'l varem pagâ entre molts,
que veuràs que .. hi ha la bomba,
tots els ageguts aprop,
la mare de Déu que ho mira
a dintre d' un núvol groc,

el gos remenant la qua...
es dir... remenant-la, no,
perque'l pintor que va fer ho
diu que això pintat, no's pot.
¡Ja veus doncs, pobre xicota,
quin dia va venî al mon!

MANEL ¿I vós creieu que m'estima?

ISIDRO ¡Si t'estima! ¡ Vatua jo!
T'estima ella, jo t'estimo
i sabs que t'estimèm tots.
Tú, aquí a la rajolería
ets el meu fadrí major.
Ella és la meva pubilla,
veig que tú ets un bon xicot,
caseu-vos, i, quant jo'm mori,
com que tot serà dels dos,
seguint el forn de rajoles...
¡Vès quí pot estar millor!

MANEL Sí, sí, vaja... el que dic sempre:
—A mí'm persegueix la sort.

ESCENA VII

Els mateixos i GRACIA

GRACIA Vaja, nois, que la escarola
ja's refreda fa molt temps.

ISIDRO ¿I ont ho has posat?

GRACIA A on volíeu,
a sota del garrofer.

ISIDRO Ah! ah! ah! Allà... a l'ombra.
Au, doncs, anèm-hi corrents.

(*Els fadrins plegen i s'arreglen per anar-hi. Cosme tira una pedreta a Gracia, com fará sempre a tots.*)

GRACIA ¡Vaja, Cosme!

MANEL Què?

GRACIA Que tira.

ISIDRO ¡Ja tornèm amb el mateix!

COSME Si això és fer broma.

MANEL No fer-ne.

COSME Es que ho olvido.

MANEL Està atent.

ISIDRO Bé, vaja... deixèu-ho corre
i anèu a n'al garrofer.

(*Els mossos se'n van tots a brenar a dins.*)

MANEL Quan se vol fer, tot pot fer-se.
Impossible... no hi ha res.

ESCENA VIII

MANEL, GRACIA *i* ISIDRO

ISIDRO (Ara si'ls deixo, és deixar
el foc aprop de la estopa.)
MANEL (Calla, que se'n và i ens topa.)
GRACIA (Sí, que podrèm festejar.)
¿Què no anèu a brenâ un xic?
ISIDRO ¿I vosaltres?
MANEL Desseguida.
ISIDRO (Rê; ja'm busquen la sortida.)
GRACIA Oi, que és un ansiam molt ric.
ISIDRO Oh! Per força. Oi que . Sí... mira!
La llavor que'n vaig plantar
primera, me la va dar
el gran de cal Altimira,
devant de la Catedral,
el dia que va pujar-se
la campana Eularia.
MANEL ¿Al dar-se? .
ISIDRO Al punt que arribava a dalt.
GRACIA Oh! ¡Ell per guardâ bé'ls recorts!
ISIDRO Vaja! I ben present que ho tinc.
L'any vuit cents xexanta cinc;
el mateix dia dels morts.

ESCENA IX

Els mateixos i BORNI

MANEL ¡Hola, el borni! (*Que porta el canti.)*
ISIDRO Oh i que ve bé.
BORNI Porto presa.
ISIDRO ¿I quí te'n dona?
(Estiga't aquí una estona
que jo prompte tornarè.)
MANEL Si ha de portâ l'aigua allà.
ISIDRO ¿Què ha de dur, si mai fa rés?
BORNI (Ja comensèm l'entremès.)
ISIDRO Seu i espera.
(*Li pren el canti, el va a deixar al fons de l'escena i l'assenta amb força sobre una feixina*)
MANEL (Parlèm clâ)
ISIDRO (Així, estant-se aquí assentat,
sense voler me'ls vigila.) *(Se'n vá.)*

ESCENA X

MANEL, GRACIA, EL BORNI *i* COSME *quan s' indiqui*

BORNI I és clar... després les enfila
que no faig rès, i és vritat.
MANEL Borni!
BORNI ¿Què hi ha?
MANEL Amb tota franquesa:
L' Isidro et fa quedâ aquí
perque vigilis bé si
jo'm propaso amb la promesa;
amb això, fes els ulls grossos
i creu que no't queixaràs.
BORNI Digues l'ull gros, si de cas.
GRACIA Té raó que's borni.
BORNI Polls rossos
i ratulinets i allò,
si volèu ja ho podèu dî;
pero, tocar-vos... ni així.
perque ho diré i s'*acabó*.
GRACIA ¡Si tú li dius rés quan torni!...
BORNI Donques sigui lo que sigui
que volguèu que jo no ho digui,
feu-ho a la part que só borni
i diré que no ho he vist.
MANEL Té raó; molt ben pensada.
GRACIA Ell sempre té una xulada.
MANEL Amb ell ningú hi està trist.
GRACIA Vaja doncs; digues què vols.
BORNI Ei, tú; cuidado a tocar se.
GRACIA ¿Vol fê'l favor d'esplicar-se?
MANEL Mirava si estèm ben sols.
GRACIA Vaja... digues .. ¿Què teníes
que en venint ja m'has renyat?
MANEL Renyava perque has tardat.
GRACIA Renyaves per ximpleríes.
MANEL Renyava perque't vull tant,
que, quan amb tú no s'enraona,
em sembla un any una estona
i hem sembla un segle un instant.
(Si ara trovés una excusa
per allunyâ aquest ximplet
et feia aquí un petonet.) (*Indicant la mà.*)
GRACIA (Ja'n tinc jo una.)
MANEL Doncs s'usa.
GRACIA Borni!
BORNI Què?
GRACIA Dú aquella rosa
que hi ha allà aprop de badar-se.

Borni — Però cuidado a tocar-se. (*Se'n và dreta.*)
Gracia — No tinguis por de cap cosa.
Manel — ¿Es fora?
Gracia — Sí.
Manel — (*Petó a la mà.*) Doncs ja va.
Gracia — Sí; però és un petó fret
que sembla que l'hagis fet
a la mà d'un capellà.
Manel — Oh! Perque l'hi he fet amb pó.
Cosme — Tú! (*Entrant per l' esquerra.*)
Manel — Què?
Cosme — Som ja a la escarola.
Manel — Ja vinc; seguiu la tabola. (*Cos. se'n torna.*)
Borni — La rosa. (*Tornant per la dreta.*)
Gracia — Ah! ah! Bon minyó.
Manel — ¿I tú, m'estimes a mí?
Gracia — Oh! I és un amor tant pillo
que ha fet com un *cargolillo*
del cor que jo't guardo aquí.
Cargolillo amb un paper
que, en vers, diu:—*Seré constante*
a Manolito, mi amante.—
Manel — ¡Fins *cargolillos* sab fer!
Oh! Si trovés una excusa
per allunyâ aquest ximplet
feia un altre petonet.
Gracia — Ja'n tinc jo un' altra.
Manel — Doncs s'usa.
Gracia — Borni!
Borni — Què?
Gracia — ¿Vols fê'l favor
de dû aquella més badada?
Borni — Peró, *manos limpias.* (*Se'n và per la dreta.*)
Manel — *Nada.*
Gracia — ¿Es fora?
Manel — Sí.
Gracia — (*Dant-li la ma.*) Doncs, valor. (*Ell li fa.*)
Manel — Ah! Aquest si que ha anat ben fet.
Gracia — Sembla que la por ja 't passa
Manel — I ara, un altre. (*N'hi fa molts.*)
Gracia — I ara, massa.
Manel — Vejam si ara'l troves fret.
Gracia — Ara *alto el fuego,* minyó.
Cosme — Tú! (*Apareixent com abans.*)
Manel — Què?
Cosme — Ja som al entrant.
Gracia — Ja ve desseguida.
Cosme — (*Esperant-lo.*) Avant.
Borni — La rosa. (*Tornant com abans.*)

(*Dant-la a Manel, que, havent cambiat de lloc, es trova ara amb que Cosme surt pe'l cantó d'ella i el Borni pe'l cantó d'ell.*)

MANEL Ah! Això és això.
GRACIA Dom la teva i pren la meva.
MANEL Molt ben pensada; cambièm. (*Ho fan.*)
GRACIA I a n'aquí ens la posarèm. (*Al pit.*)
MANEL I cada hú 's guarda la seva.

ESCENA XI

Els mateixos, ISIDRO *i Treballadors*

ISIDRO ¿Doncs què no volèu venî?
Mirèu que som ja a les postres.
MANEL Vaig. (*Isidro pela i menja admetlles.*)
ISIDRO Aquì teníu les vostres
i anèu amb aquell allí. (*Dant-n'hi a Cosme.*)
COSME Vaja, doncs, a l'altre forn.
(*A Borni que agafa'l canti per anar amb ell.*)
ISIDRO Vaja, doncs, cap a brenar.
COSME ¡Adéu siau! (*Se'n va ell, el Borni i fadrins*)
MANEL Adéu!
(*I se'n van dos per cada costat, deixant sola a Gracia al mig de l'escena que contempla la rosa, quan desseguida torna a surtir Isidro, que crida:*)
ISIDRO (*Tornant.*) Ep!.
BORNI ¿Què hi ha?
ISIDRO El canti aquí de retorn.
BORNI Però, ¿i si no puc portar-lo?
ISIDRO ¿Còm, no pots, si no fas res?
BORNI Es que 'l volen per ells tres. (*Se'n va.*)
ISIDRO Vejes de no descuidar-lo. (*Se'n va*)
GRACIA ¡Pobra rosa! La tristesa
de mirar-la'm trenca'l cor.
T'han donat per probâ amor
i t'esfulla fins qui't besa.
Ah! No, Manel, no; jo't juro
que, si un dia viu la flor,
a la fè del méu amor
ni un any la posa en apuro. (*Se'n va*)

ESCENA XII

TOMÀS *i* TITOS

(*El primer molt elegant, d'oficial del somatent. El segón de pagés, amb manta, canana i carabina.*)
TOMÀS ¡Ai, ai! (*Entrant corrents i es para, sorprès.*)
TITOS Què?
TOMÀS No hi és.
TITOS ¿No hi és?
TOMÀS Ja tornarà; seu i espera.
¿I els minyons?

TITOS — Jeu-hen a l'era.
TOMÀS — Deixa'ls-hi estar fins després.
TITOS — ¿I no pot ser desseguida
en lloc de plantar porreta?
TOMÀS — No; perque he vist la Gracieta
i el lloc és sol i convida.
TITOS — Miri que ella té promès,
que la minyona no és llusca,
i que, si ell veu que li busca,
li fa ballâ'l ball inglès.
TOMÀS — Titos: fa quinze o setze anys
que vaig detràs de conquistes
i he deixat cent noies tristes
i plorant els meus afanys;
amb això, si fins a cent
no m'ha escarmentat níngú,
¿amb la que faci cent i hú
m'ha de passar, justament?
TITOS — Per més que raó no li manca
com a tots els que se'n riuen,
pensi que a vostè li diuen
el canti de Vilafranca;
que ella's pot fer la llamenca
perque ell li espolsi la sòn,
i tant và'l canti a la font
que, al fi, vé un dia que's trenca.
TOMÀS — Titos Que formal et tornes.
TITOS — Ara jo ja l'hi avisat.
TOMÀS — Més, ¿còm és que tot plegat,
ara, d'això t'hem trastornes?
TITOS — Quan amb vostè vam sortî
cap a perseguî'ls carlistes,
sab que, si feia conquistes,
les feia ajudat per mí.
No tenía enteniment
i ho prenía tot per riure;
però ara he vist que aquest víure
és fer patir a gratcient.
Tinc, com sab, una germana...
guapa, que vostè l'ha vista,
i al pensar que pot, tant trista
com les que vostè entabana,
plorà un desengany d'amor,
francament, tot m'entristeixo,
i ploro, i me'n penedeixo
d'haver-li fet cap favor.
El que ha èm fet, a nosaltres
no'ns plauría de ningú,
i el que no vulguis per tú, —
diu, — no ho vulguis mai pe'ls altres.
TOMÀS — (¡Sa germana! Ho diu d'un modo
que sembla que fins ho sab.)

TITOS (Abans no'ns trenquin el cap
no dem cap més incomodo.)

TOMÀS Jo, per ser sempre com só
el canti de Vilafranca,
i sostenir com no'm manca
la fama de seductô,
aixerit i calavera
he gastat tot lo del pare,
i'm trovo que, ara com ara,
m'espanta ja'l que m'espera.
Corrent doncs, a tot això,
la Gracieta, sabs que és rica;
el ser-ho en ella no implica
perque vagi així amb gipó,
i si convé amb el cistell
porti l'esmorsâ al seu pare,
però és rica ara com ara
i ens hi pot lluir la pell.
D'en Manel és l'estimada,
però aixís que'm vegi a mí,
més elegant i més fí,
me'l deixarà a l'estacada,
em pendrà a mí per espòs,
i si m'ajudes amb manya
aquesta és l'última hassanya
que farèm nosaltres dos.

TITOS Si és cert tot el que ara'm diu
i va amb bon fi per casar-se,
conti amb mí.

TOMÀS ¿I còm pot duptar-se?

TITOS Doncs no vull cap més motiu.

TOMÀS Corrent donques, mentrestant
fem-hi un cigarret i espera.

TITOS Vatua!
(*Va a buscar la petaca a la butxaca del gec, i no se la trova.*)

TOMÀS Què?

TITOS ¿Oi que hi era?
L'hauré perduda baixant

TOMÀS No l'has de perdre, ximplici,
si tens això furadat. (*La butxaca.*)

TITOS Oi! No hi havía pensat.

TOMÀS Oh! En tú ja passa de vici.

TITOS Oi! I ara sense petaca,
vés com fumèm. ¡Maleit sigues!
Ah! Ara hi penso. Si...

TOMÀS Digues.

TITOS Carta de casa.

TOMÀS (*Amb interès.*) Sí? Daca. (*Titos li dona.*)
¿No l'ha vista pas ningú?

TITOS ¿No veu que està per descloure?

TOMÀS Per çò... tú mai t'has de moure

de l'encârreg qûe tens tú.

(*Tomás desclou la carta, la comensa a llegir i es veu clar que rep una mala impressió*)

(Eh? *Malo.*)

TITOS — Què?

TOMÀS — Aquesta lletra
que no 's pot quasi llegî.
«A don Francisco .. Bé... sí...
«Sant Feliu i Agost...

TITOS — Etcètra.

TOMÀS — «Estimat fill... (*Malo!*)

TITOS — Què?

TOMÁS — No; que està tota esborrada.
«Estimat fill: Poc m'agrada
«que tú no vulguis sê en re.
(*S'ha de veure quc inventa el que llegeix.*)
«Jo só ja de la facció
«i si tú, que ja ets prudent,
«fessis ficâ 'l somatén
«amb tú, en la sublevació,
«se't darà un premi com cal
«i no veuré el que'm contrista,
«que és, que, sent jo tant carlista,
«tingui un fill tant lliberal.»

TITOS — ¡Mirèu que és molta taleia!
Si no fós tant lluny hi anava,
que com hi ha mon m'hi esbrabava.

TOMÀS — ¡Si que, *amigo!* No m'ho creia.
«Les cartes fes-les llegî
«per un de molta confiança...
«o sinó... no hi ha esperança...
«et perts tú i hem perts a mí.

TITOS — Oh! Això si que no, a ningú;
les llegeix sempre vostè,
que sé que no'n dirà ré.

TOMÀS — Jo contestaré per tú.

TITOS — I n'hi quedaré agrait.

TOMÀS — Guàrda-la, perque't pot vendre. (*Dant-li.*)

TITOS — No tingui por.
(*Se la fica a la butxaca descusida.*)

TOMÀS — (Li haig de pendre
axís que'l vegi adormit.)

ESCENA XIII

TOMÀS, TITOS *i* EL BORNI

BORNI — Vaja; ja'm teníu aquí.
(*Assentant-se fadigat i deixant el canti.*)

TITOS — Hola!

TOMÀS — Borni!

TITOS — ¿Què tens?

TOMÀS (*A Tit. perque ho miri.*) Vés...
BORNI No; és que com jo mai faig res
estic que no'm puc tenî.
TITOS Dona'm un trago.
BORNI Prou, prou. (*El canti no raja.*)
Ja l'hem omplert tres vegades
i ara torno a les andades
i amb un xic més el faig nou.
TOMÀS I bé. . com tampoc fas res.
BORNI Ah! Bé . si. . això ja ho sabía.
TOMÀS ¿I el pots fer nou? jo ho faría.
BORNI I amb un xic més ne faig tres.
Jo anava tot encantat
veient el tren com baixava,
i, quan menos m'ho pensava
topo i l'hi esbroquellat.
TITOS Ah! Tant va'l canti a la font...
El que ara aquí jo li deia.
BORNI I a fè que ara jo m'ho creia
perque ell hi ha anat més que'l mon.
TITOS Doncs ves-hi a la font subint
i creu que no't pot faltâ;
al últim se't trencarà.
TOMÀS I, si hi vas, beuré, en venint.
TITOS Vaja; vés i molt cuidado
amb aquest pis per llogar.
TOMÀS Vaja! ¿Ja'l vols fê enfadar?
TITOS Qui? ¿Ell, per çò?
BORNI No m'enfado.
TOMÀS ¿Es dir doncs que't sembla bé?
BORNI Prego a Déu que no me'l torni.
Ningú's figura el ser borni.
les grans ventatjes que té.
Si mai em vull enrabiar
i dissimula-r'ho vull,
per mirar a un de reull
no haig de fer més que mirar.
Si mai festejar volía,
ja que així's conquisten cors,
sense fer mica d'esfors,
puc fer l'ullet tot el dia.
Si algún disgut em commou
i haig de plorar com vosaltres,
tinc un ull menos que'ls altres
i amb la meitat en tinc prou.
Si a caçar vaig algún dia
i alsо la escopeta amunt,
sempre'm trovarèu apunt
per pendre la puntería.
Segons m'alegri o trastorni
tot quant veig té el seu cantó:
Lo alegre, ho miro amb l'ull bò,

lo trist, ho miro amb l'ull borni.
Si el no mirar bé m'altera
sempre aixís miraré bé,
perque un borni no pot sê
mai guerxo de cap manera.
Si algú, perque desatina,
que ell és mes home murmura,
puc dir que és menos criatura
qui té només que una nina.
Si al teatre vaig, com soldat,
deixant la cosa pactada,
puc volê entrâ amb mitja entrada
perque'n veig sols la meitat.
Així en tot, dinê i trevall
puc estalviar-me, de veres.
Trovo a mig preu les ulleres
perque estalvio un cristall.
Puc dir que qualsevol cosa
em costa un ull de la cara.
Que tinc cop d'ull, ja que encara
tinc del cop la capsa closa.
Faig sempre tot el que vull
amb mès ventatjes que treves.
Si algún dia pelo sèbes
no'm fan coure sinó un ull.
Si m'hi tenen d'entrar brosses
sols en un poden entrar.
Si rés gros m'ha d'espantar
sols veig part de coses grosses.
I és bò per no entrâ a la quinta ..
per ser borni, per fer senyes,
pe'l mal d'ulls, i, si t'empenyes,
per tot el més bò que's pinta.
I si trist, pobre, o perdut,
o en un estat miserable,
o en un posat lamentable
posar-me a la sort acut...
Jo faré a la sort la llei
tornant a trovâ'ls sossegos,
perque a la terra dels cegos,
'sent borni, sempre'm fan rei. (*Se'n va*)

ESCENA XIV

DON TOMÀS *i* TITOS

TOMÀS — ¡Ja, ja, ja, ja, ja! Es un dropo
però és divertit.

TITOS — A fè.
Es molt gandul, no fa rê;
més jo hi ric sempre que'l topo.

TOMÀS — Però amb ell ens hem distret
i hem de pensâ'l que convinga.
La primera ordre.

TITOS — Que vinga.

TOMÀS — Porta'm aquell farcellet.

TITOS — ¿Allò qué hem dut dels carlins?

TOMÀS — Sí.

TITOS — (Vaja... alguna trapella.)

TOMÀS — Mentres parli jo aquí amb ella,
tú, vens i ho dús allí dins.

(Indicant-li'l cubert que Titos ecsamina i se'n va.)

ESCENA XV

TOMÀS, GRACIA, TITOS, *quan s'indiqui*

GRACIA — ¡Vaja, estigues! Inquietós... *(Cap a dins.)*

TOMÀS — Quí?

GRACIA — En Cosme que sempre tira...
Ai! ¡En Tomàs! *(Admirada al veure'l.)*

TOMÀS — Que suspira
per veure aquest rostre hermós.

GRACIA — Són a sota'l garrofer,
he vingut i desd'allí,
fins que hi arribat aquí,
tirant-me a més no poder.

TOMÀS — ¿I què't tira?

GRACIÀ — El que li acut.

TOMÁS — Doncs té, jo't tiro pedretes
perque així't tiro amoretes.

GRACIA — Si que aixerit ha vingut.

TOMÀS — Sempre ho estic si't veig a tú.

GRACIA — ¿I ha trovat gaires carlistes?

TOMÀS — No'm parlis de coses tristes
ni'm diguis res de ningú.

GRACIA — (¡Ai, ai! ¡Qué's posa formal!
Quasi'm sab greu estar sola.)

TOMÀS — Gracieta, jo, fent tavola,
no t'he parlat mai com cal.
T'hauré ja dit que'l llabiet,
cubrint perles en filera
el tens com una cirera
picada d'un pardalet;
que'l téu cos es molt bufó,
que tens un mirar que'm mata,
que ets una tassa de plata
i que tota ets espressió.
Però mai t'he dit sens mofa
que tú la ventura'm prens,
i que sento amor immens.

(*En aquest moment, tirada del cantó aon brenen, cau entre'ls dos una garrofa.*)

GRACIA Miri... Veu?
TOMÀS Què?
GRACIA Una garrofa.
TOMÀS ¡Veuràs jo si vaig allí!
GRACIA Sempre així.
TOMÀS ¿I respons, Gracieta?
GRACIA Estava un xiquet distreta
torni'm-ho a repetí.
TOMÀS No cal ja; val més que anem
a n'al principal objecte
pe'l camí més curt i recte,
i vejam si'ns entenem.

(*Mentrestant entra Titos, és cerciora de que ningú'l vegi, i, quan n' està segur, entra a n'al cubert, amaga un bulto lligat, de paper blau, i se'n torna se'ns que ningú'l vegi.*)

El ser llibre 'm fa ja sòn;
la darrera és la que tanca;
i el canti de Vilafranca
ja's cansa d'anâ a la font.
Sóc solter, sóc bon minyó,
ben plantat com tots em veuen,
aixerit com tots em creuen;
tinc la meva posició,
i, molt lluny de sê un estrofa
dels que fan viure amb apuros,
tinc, de dot, trenta mil duros. (*Garrofa.*)

GRACIA ¿Ho veu?
TOMÀS Què?
GRACIA Un'altra garrofa.
TOMÀS Si m'enfado i vaig allí
ja veuràs jo quines festes.
GRACIA Oh! ¡Es qué pesa!
TOMÀS ¿I em contestes?
GRACIA Digui'm clâ lo que'm vol dî.
TOMÀS Doncs ben clâ i dient-ho depressa,
vull dir, Gracieta, que't vull,
que'ts la nina del meu ull
i del meu cor la mestressa.
Amb això dona'm el sí,
que es tant curt com dar-me'l no;
si m'estimes, té vull jo;
si tú'm vols, vina'm aquí.
Aquí hi ha un niu ja amb palla i brossa,
i, o bé l'amor t'hi durà,
o bé un medi que serà... (*Garrofa.*)

GRACIA Miri. Véu?
TOMÀS Què?
GRACIA (*Per la garrofa.*) La més grossa.
TOMÀS ¡Ires del cel! ¡O s'acaba!...

(*I, comensant a treure la espasa va furiós cap al garrofer, quan ella'l conté.*)

GRACIA ¡Per Déu, home!

TOMÀS ¡Es que trec foc!

ESCENA XVI

Els mateixos i el BORNI

(*Que ve portant ja'l canti ple.*)

BORNI Aigua! (*Oferint-li el canti que ell no vol.*)

GRACIA (*Ap. a Borni.*) (Queda't.)

BORNI (*S'asséu cansat.*) (Doncs no'm moc.)

GRACIA Ja he vist que'l pare'l renyava
i no'n tirarà cap més.

TOMÀS Doncs tornèm a lo que deiam.

GRACIA Deiam que de broma'l creiam
però no amb tant gran eccés.

TOMÀS ¿Vols dir pot ser?...

GRACIA Sí, senyô;
ja'l feia jo d'aquest terme,
més no fins al punt de fer-me
així una declaració.

TOMÀS Mal per broma l'has compresa.

GRACIA ¿Quí dirà mai que no ho siga
paraula d'amor que's diga
a una que ja està promesa?

TOMÀS Jo, que te la dic a tú.

GRACIA ¿De debò?

TOMÀS I que t'ho asseguro.

GRACIA ¡M'ho diu per broma!

TOMÀS T'ho juro.

GRACIA Doncs... ja que no'm sent ningú. (*Ho mira*)

BORNI (Endevant: ja'm diuen borni
i ara aquesta'm clava sort.)

GRACIA Don Tomàs, prengui per nort
el que sentí, per quan torni.
Per la noia que cor té
i honradès ben verdadera,
son llavors de carbassera
el no pensar massa bé,
l'haver fet moltes conquistes,
el ser tronera per vici,
calavera per ofici,
i altres coses, per mí, tristes.
Més tant com és cert això,
per la que virtut té entera,
son llavors de passionera
un cor noble gran i bò.
Molta taleia al treball,
molta honradès i firmesa,

molta afició a la promesa,
i poca al joc, broma i ball.
Vostè sab que és calavera
seductor i aixalabrat,
en Manel, tot ell bondat,
noble, fí, i amb honra entera.
Aixís cada un ses llevors
va plantant-me al cor encara,
i ja'm trovo ara com ara
amb fló i fruit per dà als dos cors.
Prengui doncs, per fruit, carbassa,
ja que'n va plantar llavô
i ell, per flô ¡aquesta passió
que d'amor encara passa!

TOMÀS ¿I per fer-me al fí tant mal
m'escoltava i'm sonreia?

GRACIA Sonreia perque no creia
que m'ho volgués dir formal.

TOMÀS Tinc un medi i amb ell torça
puc la teva voluntat.

GRACIA Cregui'm, i no siga gat,
no vulga un amor per força.
Si volgués una petaca
com la que a n'ell li vaig dar,
encara li puc brodar...
i fins, si convé, més maca.
¡Més, el cor que vaig dâ a n'ell...
¿Si ja no'l tinc .. com puc dar-li?

TOMÀS Jo tinc medi per robar-li.

GRACIA Miri .. Vèu? Ja duc l'anell (*Sorna.*)

TOMÀS ¡No'l duràs!

GRACIA ¡Fins a la mort!

TOMÀS ¡Fins que vulga!

GRACIA ¡Fins que'l duga!

TOMÀS ¡Fins que'l llensis!

GRACIA ¡Fins que puga!

TOMÀS ¡No cedeixes!

GRACIA ¡Ni a la sort!

TOMÀS Torno doncs, pe'l voler téu
i ¡ai de tú! quan aquí sigui. (*Se'n va.*)

GRACIA ¡Faci o pensi, cridi o digui,
me l'hi tret del devant méu! (*Se'n va.*)

ESCENA XVII

El BORNI *i* ISIDRO

(*Contemplant amb brassos creuats al Borni que sèu distret.*)

BORNI ¡Ai, ai, ai, ai! ¡Quin bolero!

ISIDRO ¡Mirèu que és molt! ¡Quin burgès!

BORNI Si vós m'heu dit...

Isidro Dom un trago.
(*Beu.*) I ara, vés allí corrents.
(Borni se'n và amb el canti.)
¿A on vas, ara? Deixa'l canti)
(*Prenent li i deixant-lo a terra.*)
Borni ¡Se la veuràn, i desprès
torna a la font!
Isidro I que hi tornis.
¿Què hi fa això? Tampoc fas res.
Borni Oh! Bé; sí.. això ja ho sabía. (*Se'n và*)
Isidro Fes el que't dic, i cuitèm.

ESCENA XVIII

Isidro *i* Titos

Isidro (Vaja... axís que vegi en Titos
l'haig d'avisar, no hi ha més.)
Titos ¿I doncs, Isidro?
Isidro No ho és.
Titos ¿Què tal?
Isidro Psit; flautes o pitos.
Titos Bé; sí... allò... caldera vella...
ja ho diuen:—Bony o furat.
Isidro ¿I a tú, noi, còm t'ha probat?
Titos Bé.
Isidro ¿I veniu?
Titos De Cornudella.
Isidro ¿Què dius, ara? Vatualistos!
Titos Però no'ls hem pogut batre.
Isidro Jo hi vaig ser l'any trenta quatre,
l'any que's van inventâ'ls mistos.
Allà hi ha un tal Fugaroles ..
Titos En Fugaroles Ja ho crec.
Isidro Sí; doncs mira't, el conec.
del temps del Baró d'Eroles
¡Com jo'm recordo de tot!
Titos Sou ben diferent de mí.
Jo ni sé 'l que'm vaig fê ahî.
Isidro Oh! Be; tú ets més jovenot.
Però, anant a un'altra cosa,
ja que per casualitat
ara aquí sol t'he trovat.
¿Què has sapigut de la Rosa?
Titos La?..
Isidro Sí; la teva germana.
Tomàs Que està bona, gracia a Déu.
Avui n'he rebut correu.
Isidro I mira lo que't demana.
(Es treu una carta i es posa a llegir-la.)
«Estimat fill meu: m'estranya

«que a lo que't dic no'm contestis
«i que així et manifestis
«a favor de quí'ns enganya.
«Per últim cop t'ho diré:
«Quant vareu està aquí al poble,
«el teu amo, amb cor poc noble,
«va enamorâ a la Rosê.

TITOS ¿Què dièu, ara?

ISIDRO «Va jurar-li
«que al fí amb ella 's casaría,
«vareu marxar, i, a n'al dia
«ni s'ha dignat centestar-li.
«Això la pot dú a la mort,
«puig, si bé honrada, l'apura
«lo molt que'l poble murmura
«de que's veien molt a l'hort.
«T'he escrit ja quatre o cinc cartes,
«i, o bé tardes, si 'm contestes,
«o bé, si ho fas, manifestes
«que de lo que't dic t'apartes.
«Diga'm el que havèm de fer.
«Si no fos tant lluny. vindría,
«però... ni puc, ni a n'al dia
«tinc per baixar prou diner.
«Adéu —Recados de tots
«i contesta desseguida.
«Ton pare que mai t'olvida,
«Pere Pau Perera i Cots» (*Titos pasmat.*)
Sembla que no t'acontenta.

TITOS ¡Llam del cel!

ISIDRO T'hi has encantat.

TITOS Ni que m'haguessin tirat
un' olla d'aigua bullenta.
¿Però, còm potser, si avui
jo he rebut aquesta? . ¡I ara!
(*Se fica la mà a la butxaca i no s' hi trova la carta.*)
¿Potser l'heu trovada?

ISIDRO Encara
no fa mig quart.

TITOS ¡Ui, ui, ui!

ISIDRO Venía...

TITOS (Ja ho comprenc tot!)

(*Mentres Isidro va parlant, Titos, capficat, diu per si, tot el que está entre parentesis*)

ISIDRO Quan tot plegat un paper
veig a terra i... ¿Què pot ser? (*El recull*)

TITOS (*Infame!*)

ISIDRO Ja, al primer mot,
m'he quedat sorprés llegint.

TITOS (Està clar... jo li he ficada,
la butxaca és furadada
i m'haurà caigut, venint)

ISIDRO Veig que la carta va a tú
pe'l nom que 'l sobre portava...

TITOS (Per ço tan recomanava
que no les llegîs ningú)

ISIDRO Jo. Com conec a ton pare
de tants anys.

TITOS Ja ho sé.

ISIDRO Ui! Mira.
Ens vem coneixe a la fira
de Bellcaire, i, vés si encara
devíem ser jovenots,
que vem anar, i era un dia
que'n recordo que plovía,
al moll amb altres xicots,
i vem veure com passaven
a n'al negre de la Riba
allà on ara és.

TITOS (Ni'l priva
el carinyo amb que'l tractaven)

ISIDRO Vés si'm recordo de tot.
Per ço, apreciant a ton pare
des de allavores, quan ara
et trovo aquest paperot
que diu:.. *(Busca el punt.)*

TITOS (I com que després
contestava com volía
ell mateix, i me prenía
les cartes de més a més)...
Oh! ¡I no saber jo llegir!

ISIDRO Ah! «El teu amo, amb cor poc noble,
«quan vareu està aquí al poble
«va enamorar-la.»

TITOS (Sí, sí)

ISIDRO «I això la pot dû a la mort,
«puig, si bé honrada, la apura
«lo molt que 'l poble murmura
«de que's veien molt a l'hort»

TITOS Ah! Donèu. *(Li pren la carta)*

ISIDRO ¿Però aquest amo.
és el que tens o aquell d'antes?

TITOS Promte ho sabrèu.

ISIDRO ¡Quins *tunantes!*
Ja faig bé jo que m'escamo.

TITOS ¿Es pot entrâ a n'al cubert
per la porta del darrera? *(Resolt.)*

ISIDRO Treu les feixines de l'era
i ja ho trovaràs obert.

TITOS Corrent doncs.

ISIDRO ¿Què vas a fê?

TITOS Ja ho veuréu d'aquí una estona.

ISIDRO ¡Si s'hi casa!..

TITOS Se'l perdona.

ISIDRO ¡Si s'hi nega!..

TITOS Oh! El perdré.

ISIDRO I essent les coses a on son
no permetis que la planti.

TITOS Oh! Io us juro que aquest canti
ja no torna a anâ a la font.

(*I se'n va corrent, després d'haver mirat per tots cantons que ningú'l vegi*)

ISIDRO ¿El canti diu? ¿Vols jugâ
que'l canti de Vilafranca?..
Vaja si ho deu ser. No manca.
¡Ai, quin embull que hi haurà!..
Si ja, parlant-ne una estona
un dia, amb son oncle, al port,
veient el primer vapor
que va arribâ a Barcelona,
em va dir que era un burgès...
i bé... un baliga balaga,
un tarit tarot, un plaga...
¿M'entenèu? Que no hi ha res. (*Al front.*)
Sembla que sento remô
Ah! Aquells que venen de taula.
No'n diguèm ni una paraula
que això, es l'honra d'un minyó. (*Se'n va.*)

ESCENA XIX

MAMEL, COSME, PERE, TONI *i* GRACIA, *després* BORNI

(*Que vénen contents i rient del brenar.*)

COSME Ah! ah! Mira, aquí hi ha 'l canti.

MANEL Donques beu i beurèm tots.

GRACIA Bé; ¿i què vols d'aquesta armilla?

MANEL Que hi has de cusí aquest botó.

(*Gracia ha entrat portant el cistell del brenar, cubert amb un toballó, al bras, i l'armilla a la ma; ara ha deixat el cistell i mirant l'armilla ha dit el vers anterior.*)

GRACIA Endevant donques .. cusim-lo.

(*S'assenta sobre unes feixines, treu un canonet d'agulles, enfila, i comensa a cusir. Mentrestant els altres, al fons, fan cigarros que encenen i van beben aigua de un a un.*)

MANEL I vejam si'ls cuses fort.

COSME Vaja, tú ¿Què'n vols un trago?

TONI Si és fresca, mai dic que no.

MANEL Després cuse'm les faldilles
aquí a n'als meus pantalons.

GRACIA ¿Per anâ amb mí cusit sempre?

MANEL Per tenir-te sempre aprop.
Per que t'estimo d'un modo
que, per apagâ aquest foc...

TONI No hi ha com l'aigua ben fresca.

MANEL Tens raó... dona-me'n.
TONI (*Dant-li.*) Beu, noi.
(*Manel beu i'l canti no raja. Gracia segueix cusint l'ermilla.*)
MANEL ¡Sí, còm hi ha món! ¡Puc ben beure!
¡Si és més aixut que un carbó!
COSME Com tots n'hem begut...
MANEL No beurern'.
COSME ¿I si no pots?
MANEL Fé un esfors. (*Entra'l Borni.*)
BORNI Ai! ¡Ni menos puc dir faba!
MANEL ¡Vaja, tú... vés a la font!
BORNI ¡Vatua'l món! ¡Altra vegada!
MANEL ¡No he vist res més dropo al món!
No fà res més que portâ aigua
i encara ni vol fê això.
BORNI ¿Jo no faig res?
MANEL ¡Si no hi corres! (*Amenassa.*)
(*I el Borni, que'n fuig, ensopega amb el canti.*)
COSME ¿Veus el que és tenî un ull sol?
BORNI Fà escarola. (*Riuen tots.*)
COSME O col.
PERE O escala.
MANEL I ja que després d'això
no fas res, dú terra a l'era.
COSME I porta aquí'l garvell nou.
TONI I encén foc per la fornada.
MANEL I dú feixines per'llò.
BORNI I és clar que encara que ho faci,
no faré res.
MANEL ¡Clar que no!
COSME ¡Què tens de fer, si ets un dropo!
PERE ¡Jo't toc si ho és!
BORNI (*Creuant-se de brassos.*) ¡Vatua el món!
MANEL ¡Arri allà... gandul!
COSME Bagarro!
¡Ja't faría jo dú'l jou!
BORNI (Perque abans és cert que ho era
van comensâ a dirme això,
i ara no faría... encara
que de fê'm morís i tot!) (*Se'n va.*)
COSME ¡No fà res i encara crida!
MANEL No he vist gandul com això.
D'abans de treure la reina
que'l tinc aquí i és xicot...
COSME ¿Què dius de la reina, ara?
MANEL De la reina... si senyor.

ESCENA XX

Els mateixos i Isidro

Isidro — ¿Què vols saber de la Reina?
Manel — No...
Isidro — Es que jo t'ho diré tot.
Va venî aquí per casar-se,
Cristina, l'any vintinou;
el trenta, va tenî a n'ella;
va caminâ'l trenta dos;
el trenta tres, mort Fernando;
puja la Constitució.
Guerra tot el trenta quatre.
El trenta cinc, frares morts.
Trenta sis, set i quaranta,
fins a n'al quaranta dos
que varen venir les bombes,
s'espigava i res de nou.
El quaranta tres, camancia
i les bombes altre cop.
Manel — Però...
Isidro — Sí; les bombes falses.
Manel — Ah!
Isidro — Ja, ja; ja penso en tot.
Allavors ve aquí i va a veure
la torra de câu Garçon.
Va a Madrit i la declaran
major de edat, per l'Agost.
Passa uns quants anys i la casen
amb el plaga d'en Xacó.
Tè criatures, es fà grassa,
trèu Espartero altre cop,
venent vullangues, les guanya;
ve l'any passat el cop gros;
se'n va d'aquí, fuig a Fransa ..
Allà diu que'l séu xicot
cada tarde juga a bòlit
amb el noi de Napoleón,
per mirar si torna a Espanya,
però, nyac! Ningú la vol.
I si un dia la volguessen
i ella torna, me'n vaig jo.
Tots — ¡Ja, ja, ja, ja!
Cosme — *¡Bravo,* Isidro!
Manel — ¡Burrango quin *memorión!*
Gracia — Vos dirà l'any, mes i dia
i fins l'hora i tot, si's vol.
Isidro — Ah! Sí... de tot em recordo.
¿I qué no juguèu?

COSME Cà!
MANEL No!
COSME Si hi falten quatre o cinc bitlles
ISIDRO ¡I a l'estra, tontos!
COSME Té raó.
MANEL Molt ben pensat.
MOLTS Sí, sí; a l'estra,
i vinguen quartos

(*Tots n'hi donen, i Manel arregla'l joc que consisteix en posar els quartos de tots sota un tros de pedra, al rededor de la qual s'hi fa un rotllo, i'l que tira i tocant la pedra fa surtir quartos del rotllo, guanya.*)

COSME (*Agafant maons tots.*) ¿Quí tira?
MANEL El quí arribi més aprop.
ISIDRO Mestrestant faig un cigarro.
(*I s'assenta al altre cantó de Gracia, fent-lo.*)
GRACIA I jo repassaré això. (*Per l'ermilla.*)
MANEL Vaja, doncs, Cosme, comensa.
COSME Allà va, doncs. (*Disposant-se a jugar.*)

ESCENA XXI

Els mateixos, TOMÀS, *un* NOTARI, *un* AGUTZIL, *i* SOMATENS, *que apareixen, com copant-los.*

TOMÀS (*Sorpresa general.*) ¡Alto 'l joc!
GRACIA ¡Reina del cel!
ISIDRO ¿Què hi ha aquí?
MANEL ¿Què passa?
GRACIA Oh! ¡Verge adorada!
TOMÀS Deixèu la pessa voltada
que ningú pugui surtî.

(*Els somatents es col·loquen convenientment; tothom està mut de sorpresa, i Tomàs, desprès d'haver dat les seves ordres, va a Gracia i li diu apart:*)

TOMÀS (Sabs que t'he dit fà una estona
que jo tinc, per a obligar te
a que amb mí vulgues casar-te,
un recurs que força'm dona.
El recurs es que ara aquí
puc perdre a n'ell i al téu pare;
però 'ls puc salvar encara
si tú'm dones el téu sí.)
GRACIA (Ah! Ja ho veig.. és per ferm' pô.)
TOMÀS (Respòns?)
GRACIA (Que tinc la conciencia
de que és pura sa ignociencia.)
TOMÀS (¿Però'm dius que sí?
GRACIA (¡Que no!)
TOMÀS Es doncs el cas que he rebut
l'anònim que està a la vista.

dient que en la trama carlista
Manel Prats, part ha tingut.

MANEL — Jo!

TOMÀS — (Sí?) *(Ap. a Gracia.)*

GRACIA — (No.)

ISIDRO — (Ai! ¡Adéu, sossego!)

MANEL — ¡Carlista, jo! ¿Quí ho ha dit?

ISIDRO — ¿Còm pot ser si dia i nit
m' amoina amb l'himne de Riego?
Si quan van venî'ls francesos
traient la constitució,
l'any vintitres, ja sé jo
que era dels més compromesos
el séu pare.

TOMÀS — Diu també
que sou vós dels de la colla. *(A Isidro.)*

GRACIA — ¡Reina del cel!

ISIDRO — ¿Què empatolla?

TOMÀS — Axís ho cantà 'l papê.

ISIDRO — ¿Jo carlista? Es un agravi
que no 'l perdono a ningú.
¡Só més lliberal que tú,
que ton pare i que ton avi!
Per la llibertat tinc creus,
per la llibertat só un lleó,
i só ferit en l'acció
de Sant Llorens dels Piteus!
I l'any dotze a Barcelona...

TOMÀS — Que és cert l'anònim ens jura
i encara més ho assegura
amb una prova que 'ns dona.

MANEL — ¿Probes, diu?

TOMÀS — (¿Qué sí?) *(Ap. a Gracia.)*

GRACIA — (¡Qué no!)

ISIDRO — ¡Mirèu que això és moure alarmes!

TOMÀS — Vès s'hi ha boines i unes armes
aquí a n'al primer racó.

(Dos somatens se'n van i desapareixen dins del cubert.)

ISIDRO — ¡Ai, quina mala volensa!

MANEL — No tinguèu por; no hi ha rê.

TOMÀS — (¿I encar' no tems?) *(Ap. a Gracia.)*

GRACIA — (¿I per què?
Quí mal no fà mal no pensa.
No hi ha cap arma amagada
i res li podrà fê a n'ell.)

TOMÀS — (¡Qué sí!)

GRACIA — (Qué no.)

(Surten dos somatens de dins del cubert portant un fardo de paper blau, lligat amb cordills, que'l deixen al mig.)

COSME — ¡Un farcell!

TOTS — Ah! *(Sorpresa general.)*

GRACIA — (¡Verge pura adorada!)

MANEL Oh! ¡Es un traidô!
COSME Es una manya
per fer-nos perdre amb aquest.
ISIDRO ¡Em sembla l'any vintiset
manant el Comte d'Espanya!
TOMÀS (Per últim cop. Sí?)
GRACIA (*Després d esfors.*) (Que no)
TOMÀS De cumplî un deber és tracta.
Lligueu-los (*Als som.*) i prengui'n acta
de lo que's trovi a n'això. (*Al notari.*)

(*Els somatens lliguen als dos; l' agutzil prepara al notari el tinter de banya, i ploma, sucant-li, i aquest és prepara per escriure sobre un paper sellat que descargola.*)

GRACIA (¡Reina del cel!)
ISIDRO Endevant.
Jo ja'n veig amb els negritos,
i, a vosaltres, fan pitos.
TOMÁS (Mira que 'ls embarcaràn)

(*Mentrestant els somatens al mig del prosceni deslliguen els cordills i van desfent el farcell que's compondrà de molts papers grans blaus, que l' un embolica a l' altre.*)

GRACIA No! (*Lluita.*)
TOMÀS (Ja és desfet el cordó.)
GRACIA No!

(*Els papers és van traient d' un a un, gran ansietat en tots, que hi tenen la vista ficsa.*)

GRACIA Oh! Aquests papers!
TOMÁS ¡Qué's treuen!
GRACIA No.
COSME Les boines

(*Per una cosa vermella que's comensa a veure al farcell.*)

TOTS (*Espant general.*) Ah! (*Gracia desesperada.*)
TOMÀS (*Ap. a Gracia.*) (Ja's veuen.)
(¿Qué sí?)
GRACIA (Qué sí.) (*Desprès d esfors gran.*)

ESCENA DARRERA

Els mateixos, TITOS, *i al fi* BORNI

(*Surt de repent i posant-se al costat de Gracia li diu ap.:*)

TITOS (No.)

(*Tomàs ja havía fet un moviment com anant a impedir que s' acabés d obrir el farcell i, Gracia. alentada pe'l consell de Titos, el deté, dient amb un crit de l' ànima.*)

GRACIA ¡Qué no!
TOMÀS ¡Ires del cel!
ISIDRO Ai!
TOMÀS (*Furiós.*) ¿Què us manca?
¡Fora ja 'ls papers aquestos!

(*S acaba de desfer el farcell i apareixen una barretina de pagès i un canti de Vilafranca trencat. Sorpresa general.*)

TOTS Ah!

TOMÀS Què? (*Fora de sí.*)

NOTARI (*Prenent acta.*) Una gorra i uns testos
d'un canti de Vilafranca.

TOTS ¡Ja, ja, ja, ja!

(*Esplossió general d'alegria, uns salten, altres trepitxen o tiren la gorra enlaire i els lligats es deslliguen. Quadro de confussió durant el qual tenen el diàleg Titos i Don Tomàs, en primer terme.*)

GRACIA Oh! Salvat!

TOMÀS (¿I aquí no'm fonc?)

GRACIA ¡Verge meva!
Gracies! Gracies!

ISIDRO I és la teva.
(*Dant la barretina del farcell a Cosme.*)

TOTS Visca! Visca!

TOMÀS (¡I còm ha estat!)

TITOS Ha estat que jo hi fet cambiar
lo de la trama carlista
pe'ls testos que té a la vista,
per fer-lo aixís mal quedar.
Per dir-li que m'han llegit
bé aquesta carta del pare, (*Horror en Tomàs*)
i que si no marxèm ara (*Molt marcat.*)
per casar-s'hi tot seguit,
dic el que aquí m'ha fet fer,
ensenyo 'ls papers firmats
que de vostè tinc guardats
i ens perdrèm; però el perdré.

TOMÀS M'hi casarè i no t'espanti.

TITOS Sí, perque o sinó ..

(*Traient uns papers que amenassa anar a donar, Tomàs el conté.*)

TOMÁS Quietut. (*Guardant el paper.*)
¡Al últim jo hi he caigut!

TITOS El que li deia del canti.

TOTS ¡Ja, ja! (*Deixant el farcell tots.*)

MANEL Un canti!

ISIDRO I la gorra
vella d'en Cosme. (*Gracia i Manel ap.*)

COSME ¡Ai, carat!

MANEL Si que bona broma ha estat.

TOMÀS Senyors.

ISIDRO Jo...

TOMÀS Deixar-ho corra.
Haurà volgut divertir-se
el quí l'anònim ha escrit,
i fins sobre el succeit
per quí vulga persuadir-se.
Amb això: — *¡Al hombro; ar!*

(*Ell, el notari, agutzil i somatent, se'n van.*)

ISIDRO (I doncs, Titos ¿Què és? ¿Què passa?)
TITOS (Ca! ¿Què no ho veu? Una *guasa*.)
ISIDRO (¿I aquell papê?..)
TITOS (Es va a casar.)
ISIDRO ¡Què dius ,home! (*I queden parlant baix.*)
MANEL ¿Més, perquè
parlava amb tú baix?
GRACIA ¡I rê, home!
¿No't dic jo que era una broma?
(*Queden parlant baix.*)
ISIDRO Casant s'hi aixís, tot es res,
i per evitâ 'ls perills
que hi ha quant un pare es ase,
o demà'l rector me'ls casa,
o no vull filles... ni fills
MANEL Bé dòna, es que jo pensava...
GRACIA No pensar-ho
MANEL Es que jo veia..
GRACIA No veureu-ho.
MANEL Perque jo creia...
GRACIA No creureu-ho.
ISIDRO ¡Còm te les clava!
MANEL Vaja. Em torna les pilotes.
TITOS I proba aquesta funció
que'l que's veu que 'sent bribó
li han eixit bé quasi totes,
i segueig per ço i no arrenca
com fan molts que a temps hi son
pensi que el canti a la font
tant hi va, que al fi se'ls trenca.
ISIDRO Segons. Jo'n tinc un que fa
un grapat d'anys que és a casa,
sense broc, en mans d'un ase,
i... *Se sent soroll d'un canti que's trenca,)*
TOTS Ai!
(*Apareix el Borni amb la nansa, i els brocs del canti, trist.*)
ISIDRO Què?
BORNI El canti...
TITOS ¡Ja està!
ISIDRO ¿I doncs?
BORNI Re... a la cantonada.
MANEL ¿I això no veies, bribó?
BORNI Oh! Es que ha estat a n'al cantó
de la finestra trencada.
ISIDRO ¡Vés. . abans no te la planti!
MANEL ¡No ha fet res i encara vès!
BORNI ¡Ai, ai! Bò! ¿Jo no he fet res?
ISIDRO ¿Què has fet?
BORNI He trencat el canti.
TITOS Si tant i tant va a la font...
és un refrà que no manca.

ISIDRO I fins 'sent de Vilafranca.
TITOS I fins 'sent del fi del mon.
MANEL Convida ara a n'als senyors
i pleguèm, perque ja és hora.
GRACIA Serà úna boda de fora,
sense refresc ni licors;
però hi haurà bona cara,
ball i broma tot el dia,
i ens veuràn amb l'alegría
que vostès ens donguin ara.
ISIDRO A mí'm veuràn dú una capa
que la vareig estreuar
quant Fernando va tornar,
MANEL I després, fora del mapa.
GRACIA O bé feu-se'n un capot.
TITOS ¿Tant vella és?
ISIDRO Ui! ¡No és pas res.
Ell va tornâ 'l vint i tres.
TITOS Au! *(Fent petar els dits.)*
ISIDRO Jo'm recordo de tot.
MANEL Quedèm doncs en que vindràn.
ISIDRO I en nom meu van els convits
COSME I jo tiraré 'ls confits. *(Tirant coses.)*
MANEL I amb la nuvia ballaràn.
ISIDRO I jo amb quatre o cinc senyores.
BORNI I jo amb sis o set, perque
no diguin que no faig rê.
MANEL I cumplirèm allavores
si'ns dispensen tants favors.
ISIDRO I *basta* ja d'amoretes.
GRACIA Vaja donques; ball manetes
i hasta la vista, senyors.

PROU

CATALEG de les obres de Frederic Soler *(Pitarra)* que's troben de venda a la *Llibrería de Bonavia i Duràn* *carrer Boquería, 20, Barcelona.*

UN ACTE

	Ptes.
A la vora del mar. Comedia . .	1
El ret de la Sila. Comedia . .	1
Cura de moro. Comedia . . .	1
El jardí del General. Comedia .	1
La vivor de l'estornell. Comedia	1
La mosca al nàs. Comedia . .	1
Cafè i Copa. Comedia	1
La dòna i la ballarina. Comedia	1
Per carta de més. Comedia . .	1
Els cantis de Vilafranca. Co.	1
Palots i ganxos. Comedia. . .	1
La Rambla de les flors. Sarsuela	0'50
La Butifarra de la Llibertat. Comedia	0'50
¡Coses del oncle! Comedia . .	0'50
Les píldores de Holloway. Co.	1
Un barret de rialles. Comedia .	0'50
En Joan Doneta. Comedia . .	0 50
El Boig de les campanilles. Co.	0'50

DOS ACTES

	Ptes.
La casaca i la casulla. Comedia.	1'50
La Campana de Sant Llop. Comedia	1'50
El Teatre per dins. Comedia. .	1 50
El Sagristà de S. Roc. Sarsuela.	0'50
La fira de S. Genís. Sarsuela. .	0 50
El Moro Benani. Sarsuela . .	0'50
El pla de la Boquería. Sarsuela.	0 50
Donya Guadalupe. Sarsuela. .	0 50
La festa del barri. Sarsuela . .	0'50
Els estudiants de Cervera. Sarl.ª	0 50
A posta de Sol. Sarsuela . . .	0 50
Els Pescadors de Sant Pol. Sarl.ª	1
La Sabateta al balcó, Comedia .	1
La Esquella de la Torratxa. Sarsuela	0'50
El Cantador, Comedia. . . .	0 50
Ous del dia. Comedia	0 50
Si us plau per forsa. Sarsuela .	0'50
Un mercat de Calaf. Comedia .	0'50
La Vaquera de la piga rosa Comedia	0 50
Les carabasses de Montroig. C.ª	0 50
El punt de les dònes. Comedia.	0'50
Els Héroes i les grandeses. C.ª	0'50
El castell dels tres dragons.	0'50
La venjansa de la Tana. C.ª	0 50

TRES ACTES

	Ptes.
La Rosa blanca. Drama. . . .	2
La fals. Drama.	2
Les modes. Comedia	2
La bala de vidre. Comedia . .	2
L'Hostal de la Farigola. C.ª	2
El dir de la gent. Comedia . .	2
El Campanar de Palma. Drama.	2
Les papellones. Comedia. . .	2
L'àngel de la guarda. Comedia.	2
L'Urbanitat. Comedia	2
Els polítics de gambetto. C.ª	2
El didot. Comedia	2
L'Hereuet. Comedia.	2
La qua de palla. Comedia. . .	2
El primer amor. Drama . . .	2
Or. Drama	2
L'Apotecari d'Olot. Comedia .	2
Les francesilles. Comedia . .	2
L'últim Rei de Magnolia. Sar.	1
El Comte l'Arnau. Drama. . .	2
100,000 duros. Drama. . . .	2
Barba Roja. Drama	2
La Rondalla de l'infern. Drama.	2
El monjo negre. Drama . . .	2
El llibre de l'honor. Drama . .	2
Les joies de la Roser. Drama. .	2
O Rei o res. Drama	2
El Rector de Vallfogona. Drama	2
El collaret de perles. Drama. .	2
La dida. Comedia	2
El ferrer de tall. Drama . . .	2
Els Segadors. Drama	2
Senyora i majora. Drama. . .	2
El Contramestre. Drama . . .	2
Cercol de foc. Drama	2
La banda de bastardía. Drama .	2
La ratlla dreta. Drama. . . .	2
Sota terra. Drama	2
El pubill. Drama.	2
El lliri d'aigua. Drama. . . .	2
Batalla de Reines. Drama. . .	2
La pena de mort. Drama . . .	2
La Creu de la Masía. Drama. .	2
La filla del marxant. Drama. .	2
El forn del Rei. Drama. . . .	2
Les Claus de Girona. Drama .	2
Els Egoistes. Comedia	2
El Veguer de Vic. Drama. . .	2
L'infern a casa Drama. . . .	2
La carta de Navegar. Comedia.	2
La mà de l'Inglès. Comedia. .	2

QUATRE ACTES

	Ptes.
El trinc del or. Comedia . . .	2
La bruixa. Drama.	2
El plor de la maratra. Drama .	2
El timbal del Bruc. Drama .	2
Les eures del mas. Drama . .	2
El Rustic Bertoldo. Comedia .	2
Bertoldino. Comedia	2

CINC ACTES

	Ptes.
Judas de Keriot. Drama . . .	2
Jesús. Drama	4
El bressol de Jesús. Drama . .	2

POESIES PREMIADES

	Ptes.
Un volúm en foli, de 400 planes, contenint 115 poesíes, ambil·lustracións den Padrós.	10